

Nýggjar útbúgvingar til tey ungu

Í dag er stóðan tann, at vit mugu taka allar útbúgvingar til tey ungu upp til nýggja viðgerð. Um tað er hugsan okkara, at øll ung skulu hava nokur útbúgvingartilboð í heimaøkinum, verður neyðugt at gera broytingar í teimum útbúgvingum vit hava, segði Marita Petersen, landsstýrskvinna á landsfundi javnaðarfloksins.

Tey málseki eg umsiti i landsstýrinum, kunnu bytast upp í 3 høvuðsbólkar:

- 1) Skúli og útbúgving.
- 2) Mentan, frítíðarvirksemi og kirkjumál.
- 3) Lógarmál.

Hesi mál fevna um:
Politi og dómsmál, ríkislógir, happadráttir og burturluting o.l., rúsdrekkaálgávur, ferðslulógávur, brunalógávur, skrasetingarlógir, tryggingarviðurskipti, útvarp og sjónvarp, mentamál, visindi, hægri lærustovnar, kirkjumál, skulamál, ítróttur og ungdoms- og bygdahús.

Tað eru nú umleið 3½ mánaði síðan hetta landsstýrið tók við, og ikki kann sigast annað, enn nógv hevur verið at gera.

Av tí at ongin figgjarlóg var viðtíkin fyri 1991, varð neyðugt at gera eina beinanvegin, og seinast í januar varð figgjarlógarpuppskot lagt fyrri tingið, og í mars varð figgjarlógin fyri 1991 viðtíkin.

Síðan skuldu tey mál, sum landsstýrið vildi leggja fyrri tingið í hesari tingsetu gerast klár, og apríl mánaði er í stóran mun farin til lögtingsarbeiði.

Nú verður so farið undir tað, sum kanska kann nevast vanligt landsstýrismannarbeiði. Tað er politiskt arbeiði har langtíðarætlanir verða lagdar fyrri tey ymsiku málsekinum, hvat vit vilja arbeiða fyrri, og hvussu vit skulu ná málini. Eg fari her at venda aftur til tey 3 høvuðsekinum, sum eg umsiti, og gera nakrar viðmerkingar til tey.

Skulamál

er eitt stórt og týðningarmikið øki, og tað viðvíkur beinleiðis flest øllum borgarum í okkara samfelag. Trupulleikin við lækkandi inntøkum til landskassan og harav lækkandi játtanir á figgjarlógini, raka skúlarnar ógvuliga meint, tí í flestu fornum eru tær útreiðslur, sum skúlarnir hava, lógabundnar.

Fólkaskúlin

er tann týðningarmesti parturin av okkara skúla-verki, og ásannast má, at hann hevur trupulleikar at dragast við, nú játtanirnar eru so nógv lækkaðar.

Høvuðsarbeiði á hesum økinum nú er tí at royna at loysa spurningin um, hvussu vit skulu klára okkum við teimum játtanum, sum eru settar av á figgjarlógina, og spurningin um tað í heila taki ber til at klára seg við hesi játtan.

Fólkaskúlaálgógin er meira enn 12 ára gomul, og tí verður farið undir at endurskoða hesa lóg, og gera móguliga neyðugar broytingar. Væntandi fer hetta arbeiði í gongd longu í summar.

Ungdóms- og miðnámsútbúgvingar

fevna um lærlingaútbúgvingar, hf- og studentaskúlar, handilsskúlar, tekniskar skúlar, fiskivinnuskúla og aðrar útbúgvingar til ung.

Útbúgvignarnar á hesum økjum ella rættari bygningar til hesar útbúgvingar er helst tað, sum mest hevur verið viðgjørt, tá ið vit feroyingar seinnu árinum hava tosað um útbúgvingar og skúla-

politikk.

Í dag er stóðan tann, at vit mugu taka allar útbúgvingar til tey ungu upp til nýggja viðgerð. Um tað er hugsan okkara, at øll ung skulu hava nokur útbúgvingartilboð í heimaøkinum, verður neyðugt at gera broytingar í teimum útbúgvingum vit hava.

Á ólavsoku fer landsstýrið at leggja upprit um útbúgvingar til tey 16-19 ára gomlu fyrri lögtingið.

Við stóði í hesum uppriti, skulaskipanini, vit hava, og teimum nógvu álitum, sum eru, um útbúgvingar til ungfolk, verður skipað fyrri skúlapolitiskum orðaskifti á tingi.

Her skal so stóða takast til, um útbúgvingartilboðini til tey ungu framhaldandi skulu vera uppbytt í ymsar sjálvstøðugar skúlar, ella um vit skulu royna at gera samskipaðar útbúgvingar.

Ætlanin er at fara undir móguligar broytingar longu frá skúlaárinum 1992/93, og tí er í seinastu løtu at hava eitt slíkt skúlapolitiskt orðaskifti.

Viðari og hægri útbúgvingar

hava vit eisini í Føroyum, men vit mugu ásanna, at tað er als ongin samskipan millum hesar útbúgvingar, hóast vit kundu spart væl av peningi og helst eisini fingið betri útbúgvingar burtúr við samskipan og samstarvi.

Tað verður tí eisini neyðugt at viðgera og endurskoða allar tær viðari og hægri útbúgvingarnar, vit hava, men ikki kann roknast við, at tær

stóru broytingarnar verða gjørdar í ár.

Mentamál

er ikki so stórt arbeiðsøki, men tað er ógvuliga týðningarmikið, og serliga í hesum tíðum, tá vit hava so nógv og sterka ávirkan undir ferðslulógini, mugu vit skerja og styrkja okkara mentan.

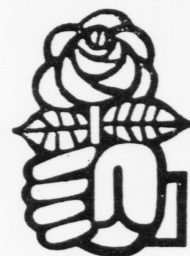
Útvarp og sjónvarp

eru eisini mentamál. Seinasta landsstýri setti eina nevnd at viðgera allan spurningin viðvíkjandi útvarpi og sjónvarpi, og móguliga eisini koma við uppskoti til nýggja lóg á hesum øki. Henda nevnd er um at vera liðug við arbeiðið sitt, og væntandi kemur álit frá nevndini einaferð í summar. Við stóði í hesum álitum verður so stóða tikið til, um nýggj lóg skal leggjast fyrri tingið.

Í landsstýrinum liggja fleiri umsóknir frá kommunum ella økjum í Føroyum um loyvi til at taka niður fylgisveinasjónvarp. Hesar umsóknir eru ikki viðgjørðar enn, tí biðað hevur verið eftir, at nevndin skal vera liðug við arbeiðið sitt.

Eisini hevur verið frammi, m.a. á tingi, at skipa so fyrri, at Sjónvarp Føroya kann taka niður fylgisveinasjónvarp. Ein slík skipan vil vera ógvuliga kostnaðarmikil, og tá vit enn ikki megna at skipa so fyrri, at allir feroyingar kunnu siggja Sjónvarp Føroya sum er, so verður ógvuliga trupult at nýta almennan pening til slíkt endamál.

Landsfundur '91

Javnaðarflokkurin

Kirkjumál

eru enn ikki so nógv her hjá okkum. Hóast vit í fjór fingur feroyskan bisp, so hava vit enn eina danska kirkju. Men har eru ávis mál, sum liggja undir Føroya Landsstýri ella Føroya Løgtingi.

Frítíðarviðurskipti og ítróttarmál

í landsstýrinum eru í stóran mun at taka stóðu til umsóknir um bygdahús, sjónleikarhús, ítróttarhallir, graslíkisvøllir o.s. fr.

Tað stóra arbeiðið á hesum økjum liggur fyrst og fremst úti kring landið hjá kommunum, felagsskapum og einstaklingum.

Lógarmál

er triðja høvuðsumsitingarøkið hjá mær. Í hesi tingsetu eru nokur uppskot lögð fram á hesum øki. Tey flestu eru slík, sum hava ligið og biðað eftir, at vanliga politiska virkseimið kom í gongd aftur.

Við okkara stýrisskipan er tað so, at stóran partur

av hesum økinum er danskt, t.d. eru allar borgarligar lógir og straffilógir beinleiðis danskar lógir, sum verða viðgjørðar og viðtíknar í fólkatinginum, áðrenn tær koma til okkara.

Men tað eru tó nokur stór mál, sum feroyingar einsamallir lóggeva á. Eitt av hesum økjum er ferðslulógávan, og hóast ferðslulógin hjá okkum bert er eini 4 ára gomul, er neyðugt at taka hetta málið upp aftur til nýggja viðgerð.

Vit mugu ásanna, at tá tað seinastu 10 árinu eru deyð 84 fólk í ferðsluni í Føroyum, so má okkurt vera galið.

Í sambandi við, at vit ætla at økja ferðslutrygdina og minka um ferðsluskaðar, verða eisini allar spurningar viðvíkjandi koyrifrálærni tiknir upp til nýggja viðgerð.

Skrásetingarlógávan má endurskoðast og helst broytast. Tað, sum serliga stóða má takast til, er hvørja skipan, vit skulu hava í sambandi við samankoyring av skráum, og hvørja skipan, vit skulu hava við nýtslu av p-talinum. Soleiðis sum skilið er nú, hava vit sum onkur segði, verðsins strangastu skrásetingarlógávu, men samstundis vita vit, at hon ikki verður hildin.

Rúsdrekkaálgávann er eitt stórt øki, sum liggur undir lógarmálum. Tann skipan, sum vit hava í Føroyum í dag, hevur verið nógv umrødd, og flest øll eru samd um, at hon má broytast.

Uppskoti til nýggja lóg um innflutning og sølu av rúsdrekka er lagt fyrri tingið, og liggur nú í rættarnevndini til viðgerðar. Ætlanin er, at rættarnevndin skal leggja álit fyrri lögtingið á ólavsoku.

Tryggingarskipanin í Føroyum hevur verið nógv viðgjørð seinastu árinum, og tosað hevur verið um at fáa broytingar í hesi viðurskipti.

Fyri umleið 2 árum síðan legði ein nevnd, sum hevur viðgjørt tryggingarspurningin í Føroyum, álit fram, men enn er ikki stóða tikið til, hvat vit skulu gera við tryggingina. Skulu vit varðveita skipanina óbroytta, skulu vit gera smáar broytingar í tí skipan vit hava, ella skulu vit liberalisera tryggingina í Føroyum.

Eg havi í hesi stuttu frágreiðing nevnt høvuðsmálini, sum eg umsiti í Tinganesi. Sjálvsagt eru nógv onnur mál, sum vit viðgera í tí dagliga, m.a. skulu vit seta okkum inn í mál, sum hini landsstýrinum umsita, tí vit eru við til at taka avgerðir í øllum málum, sum koma á landsstýrissfundum.